

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.

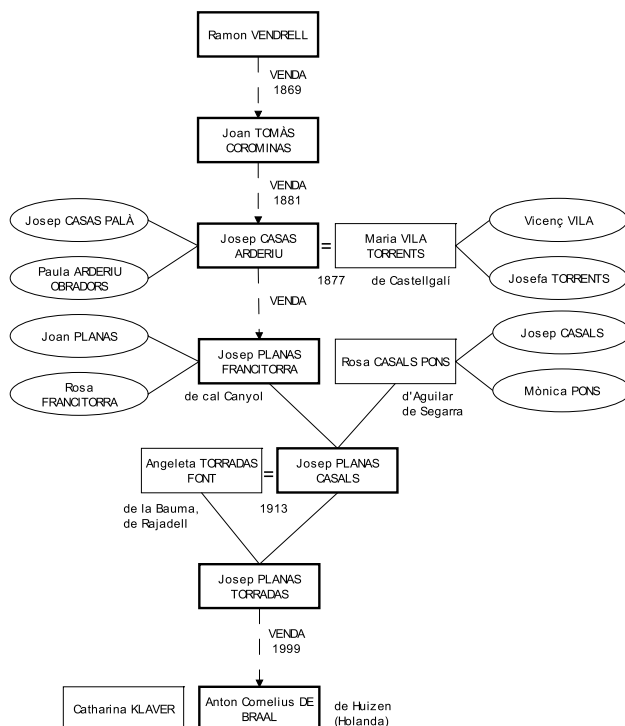
Cal Saldes

Els inicis de la casa es poden datar el 5 de febrer de 1854, quan l'amo de la Torra, que era el senyor Ramon Soler de la Plana, va establir un tros de terreny de deu quarteres, situat a la partida de la Mallencosa, a Ramon Vendrell i Serra, veí de Monistrollet. Per la terra, es va fixar una prestació de la quarta part dels fruits i un cens de dos pollastres, i per la casa i l'hort, un cens anual de quatre pessetes i una gallina. El primer nom de la casa va ser cal Vendrell.

El 17 de gener de 1869, el notari Armengol Jordana de Manresa va donar fe de la venda de la casa i la terra del

Vendrell a favor de Joan Tomàs Coromines. El preu de la compra-venda va ser de 200 escuts. Joan Tomàs era un home de 31 anys de Fals, que era conegut com el «Saldes». La casa, doncs, va agafar el nom del propietari que la va comprar en segon lloc. El 1879, el Tomàs es va veure en la necessitat de demanar un préstec de 2.500 ptes. a Rosa Casas Guitart de Manresa, amb un interès anual del 5% i una durada de vuit anys. Per avalar el préstec, el «Saldes» va hipotecar la seva casa a nom de la dona que li va deixar els calés.

Dos anys més tard, concretament el 15 d'abril de 1881, el Tomàs va vendre's la finca a un dels nois de cal Tico Vell, el Josep Casas Arderiu. Aquest s'estava a la casa dels pares juntament amb una colla de germans. Però en casar-se l'any 1877 amb Maria Vila Torrents, de Castellgalí, va voler un espai propi i per això va comprar cal Saldes. Li va costar vint unces d'or, equivalents a 1.600 pessetes, i va rebre la casa lliure de la hipoteca, ja que amb els diners de la venda, l'antic propietari va fer net del deute que tenia. Segons el document del traspàs, la casa es trobava sobre un terreny d'uns dos quartans. L'hort ocupava cinc quartans i es podia regar amb l'aigua procedent del Torrent de Gaudó o de la Mallencosa. Sembla ser que en aquell temps la terra estava mig abandonada, perquè en el tracte s'estipulava que el comprador havia de plantar-hi vuit quarteres de vinya i dues de blat. A més a més de la terra de cal Saldes, el Josep conreava una vinya de can Resi, els drets de la qual havia comprat el 1770 a la vídua de la casa per 320 escuts, equivalents a 800 pessetes. El Josep i la Maria van tenir un fill el 1881 a qui van batejar amb el nom de Josep, com l'avi patern. Però el nen va morir al cap de poc de néixer i es van quedar sense descendència. Els seus béns van passar als tres germans i sis germanes que tenia el Josep, i al germà i les tres germanes de la Maria. Tota aquesta gernació va fer acte de presència a cal notari Mariano Redondo, el 18 d'octubre de 1903, a fi i efecte de vendre's la casa a Josep Planas Francitorra, un fill de cal Canyon. El

preu de venda va ser de 180 pessetes que van repartir-se a parts iguals els hereus. A cada un li va tocar 12 pessetes de plata i 85 cèntims en moneda petita. A finals de maig de 1906 el Josep va fer testament amb el rector de Monistrollet. Pel testament sabem que tenia una filla casada, la Maria, quatre de solteres, la Caterina, l'Angela, la Josefa i la Filomena, i dos xicots. Un fragment del testament fa: *...para que se acuerde de mí, lego dos pesetas con cincuenta céntimos a mi estimada esposa Rosa Casals y al hijo Valentín Planas, á más de ser muy bien cuidados los dos, por ser chacrosa dicha esposa é inútil mi hijo, que por dicha causa, no le he podido nombrar heredero...*

Quan aquest va morir pocs dies després, la propietat va passar al seu fill segon, el Josep Planas Casals. Llavors la casa apareix sovint anomenada cal Canyolet. Però el nom antic no va desaparèixer del tot i al final va prevaler. Josep Planas va unir-se en matrimoni l'agost de 1913 amb Angeleta Tarradas Font, provinent de la casa de la Bauma, situada dins del terme de Rajadell, però als límits del de Fals. Van tenir dos fills; el Josep i l'Enriqueta. El 28 d'octubre de 1934 el Josep va deixar el món dels vius. Malgrat que va morir sense haver fet testament, no hi va haver cap problema per adjudicar la casa al seu fill, el Josep Planas Tarradas. Aquest però, va haver de pagar a sa germana 500 pessetes per la legítima.

Van quedar-se a la casa el Josep i l'Enriqueta, aquesta casada amb Isidre Prat Mujal. Quan va enviuar l'Enriqueta, van quedar sols els dos germans. A finals de la dècada dels noranta, aquests dos van marxar a una residència d'avis a Manresa i van posar la casa en venda. Els dos hortets i la vinya que havia treballat tants anys el Josep i els seus avantpassats va quedar incults, i per aquest motiu, la terra va tornar a la Torra.

El 1999, a través d'una agència immobiliària, va comprar la casa un matrimoni d'Huizen, Holànda, format per Anton Cornelis de Braal i Catherina-Elisabeth-Maria Klaver.

Cal Saldes, 2004